

BALLETT. Wayne McGregor ja Mai Murdmaa usuvad liikumise ja keha kõnekusse.

Urbanistlikud pinged ja pained

ARVUSTUS

HEILI EINASTO
tantsukriitik

«Symbiont(s)»

Koreograaf Wayne McGregor
Valguskunstnik Lucy Carter

«Petruška»

Koreograaf-lavastaja Mai Murdmaa
Kunstnikud Kaspar Jancis ja
Mai Murdmaa

Eesti Rahvusballeti esietendus
15. novembril Estonia teatris

Estonia uus balletiõhtu tõi publiku ette põneva koosluse: esmakordselt Eestis briti keskmise põlve koreograafi Wayne McGregori «Symbiont(s)i» (maakeeli «kooslased») ja üle pika aja taaskohtumise Mai Murdmaa uue balletiga «Petruška».

Põhja-Inglismaalt pärit 43-aastane McGregor on üks neid koreograafe, kes on sisenenud balletimaailma tagauksest, st mitte balletikooli kasvandikuna, vaid ühelt poolt nüüdisaegsemate tantsustiilide ja teiselt poolt teadusilma kaudu.

Tema huvi uudsete tehnoloogiate ja neuroteaduste vastu kumab läbi ka «Symbiont(s)ist»: see abstraktnel kohati kõledavõitu, kohalt ja liikumi

si põimivad, et siis jälle üksindusse põigelda.

Koreograafia keerukus, võiks lausa öelda matemaatilisus edastab suurepäraselt suurlinnaasukate pingeid ja pained, mille tulemusena nende keha inimlik sisu on kaduma läinud selles lõpmatult paindlikust nõudvas ümbruses.

McGregori balletiga haakub kenasti Mai Murdmaa «Petruška», mis, nagu Murdmaa teostes ikka, jutustab üksikisiku ning massi ja/või võimude konfliktist. Kaltsunukk Petruška lugu on sel sajandil juba kolmandat korda Eesti publiku ees: esimene oli Eesti Kontserdi 2009. aasta projekt, lavastajaks Anu Ruusmaa; teine aga Pontus Lidbergi «Petruška pärastlõuna» 2010. aastal Vanemuises.

Nagu Murdmaal tavaks, teeb ta klassikast oma versiooni: mitte ainult uue koreograafia, vaid ka uue loo, milles ikka ja alati esineb võimu ja vaimu vastasseis. Petruška pole selles loos mitte ainult indu täis noor tantsija, kes armub esitantsija tähelepanu püüdvasse priimabaleriini, vaid ka inimene, kelle vaimustus tekitab teda ümbritsevates, oludega hästi kohanevates inimestes arusaamatust, mistõttu see suretatakse (koos selle kandjaga) välja.

Nimiosalisena astub üles Sergei Upkin, kes saab üle pika aja jälle rolli, milles ta saab

ARVUSTUS

HEILI EINASTO
tantsukriitik

«Symbiont(s)»

Koreograaf Wayne McGregor
Valguskunstnik Lucy Carter

«Petruška»

Koreograaf-lavastaja Mai Murdmaa
Kunstnikud Kaspar Jancis ja
Mai Murdmaa

Eesti Rahvusballeti esietendus
15. novembril Estonia teatris

Estonia uus balletiõhtu tõi publiku ette põneva koosluse: esmakordselt Eestis briti keskmise põlve koreograafi Wayne McGregori «Symbiont(s)i» (maakeeli «kooslased») ja üle pika aja taaskohtumise Mai Murdmaa uue balletiga «Petruška».

Põhja-Inglismaalt pärit 43-aastane McGregor on üks neid koreograafe, kes on sisenenud balletimaailma tagauksest, st mitte balletikooli kasvandikuna, vaid ühelt poolt nüüdisaegsemate tantsustiilide ja teiselt poolt teadusilma kaudu.

Tema huvi uudsete tehnoloogiate ja neuroteaduste vastu kumab läbi ka «Symbiont(s) ist»: see abstraktne, kohati kõledavõitu, kehalt ja liikumiseltselt maksimumi nõudev tantsuteos edastab korporeaalselt postmodernset, kõrgtehnoloogilist ühiskonda.

Hallikas-kadetisinine-tume akvamariin on suurlinna värvid; selles keskkonnas toimetavad end ja oma ihuliikmeid igatpidi väänavad ja painutavad inimesed, kes üksteisega kokku puutuvad, põgusaid kooslu-

si põimivad, et siis jälle üksindusse põigelda.

Koreograafia keerukus, võiks lausa öelda matemaatilisus edastab suurepäraselt suurlinnaasukate pingeid ja pained, mille tulemusena nende kehade inimlik sisu on kaduma läinud selles lõpmatult paindlikust nõudvas ümbruses.

McGregori balletiga haakub kenasti Mai Murdmaa «Petruška», mis, nagu Murdmaa teostes ikka, jutustab üksikisiku ning massi ja/või võimude konfliktist. Kaltsunukk Petruška lugu on sel sajandil juba kolmandat korda Eesti publiku ees: esimene oli Eesti Kontserdi 2009. aasta projekt, lavastajaks Anu Ruusmaa; teine aga Pontus Lidbergi «Petruška pärastlõuna» 2010. aastal Vanemuises.

Nagu Murdmaal tavaks, teeb ta klassikast oma versiooni: mitte ainult uue koreograafia, vaid ka uue loo, milles ikka ja alati esineb võimu ja vaimu vastasseis. Petruška pole selles loos mitte ainult indu täis noor tantsija, kes armub esitantsija tähelepanu püüdvasse priimabaleriini, vaid ka inimene, kelle vaimustus tekitab teda ümbritsevates, oludega hästi kohanevates inimestes arusaamatust, mistõttu see suretatakse (koos selle kandjaga) välja.

Nimiosalisena astub üles Sergei Upkin, kes saab üle pika aja jälle rolli, milles ta saab rakendada oma ande nii kehalist kui vaimset mitmekülgust; priimabaleriini mehaanilise ilu toob elegantse üleolekuga välja Luana Georg, esitantsija isikupäratu eneseimetluse esitab pisku eneseirooniaga Jonathan Hanks.

Siiski võib täheldada, et Murdmaa jaoks on kõige olulisem tants ise, ja see šeoib teda

Petruška (Sergei Upkin, valges) siiras vaimustus tekitab ümbritsevates vaid mõistmatust ja see suretatakse peagi välja.

FOTO: MARINA PUŠKAR

McGregoriga – mõlemad usuvad vankumatu meelekindlusega liikumise ja keha kõnekusse. Balleti süžee on Murdmaale vaid lähtepunkt, omamoodi käivitusmootor, mis annab võimaluse hakata jutustama kehakeelset lugu, milles liikumise

nõtkus ning sünkrooni ja kaanoni vaheldumine edastavad inimlike meeleolude varjundeid ning hoiakute muutusi, mis ongi räägitavad üksnes kehakeeles.

Estonia trupi kiituseks tuleb öelda, et tantsijad tulevad

ülesandega igati vääriiselt toime ning tundub, et nende tantsuline võimekus on julgustanud Murdmaad looma seninähtust varjunditerohkemat ja tantsutehniliselt nõudlikumat rühmakoreograafiat.

Idealsest kooslusest jäi

puudu vaid Tiit Helimetsa lühiballett «Aeg», mis nii teema kui ka selle koreograafilise lahenduse poolest sobinuks suurepäraselt täiendama McGregori ja Murdmaa loodud kuvandit tänapäeva urbanistlikust elust.